

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/389)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2334, 6/1377

29 . IV . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında adı geçen bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 18 . IV . 1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Memleketin muhtelif sahalarda kalkınma ve inkişafının neticesi olarak bütçe hacminde seneden seneye büyük gelişmeler görülmekte ve bu gelişmeler daireler tarafından istenilen ödeneklerin daha müessir bir surette incelenmesini ve malî kontrolün derinleştirilmesini zaruri kılmaktadır. Gider rakamlarında tasarruf ve verimliliğin tahakkuku ve aynı zamanda muhtelif dairelerin gider tertiplerinde mümkün mertebe muadelet ve koordinasyon temini için daha geniş çalışmalara ihtiyaç görülmekte ve bütçenin iyi bir tarzda hazırlanması da şümulü etüdler yapılmasını icabettirmektedir.

Memleketimizin katıldığı birçok Milletlerarası İktisadi ve Malî teşkilât ezcümle Milletlerarası para fonu ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası, Avrupa İktisadi İş Birliği teşkilâtı, Avrupa Tediye Birliği ve nihayet Kuzey Atlântik Paktına katılmamız dolayısıyla Milletlerarası münasebetlerde son zamanlarda görülen fevkalâde inkişaf Maliye Bakanlığının vazifelerini de gerek keyfiyet gerekse kemiyet bakımından geniş ölçüde artırmış bulunmaktadır.

Gelirlerimizde son yıllarda 1942 yılına nispetle % 300, 1946 yılına nispetle % 50 bir artış vardır. Kazanç Vergisi Kanununun mer'iyeti zamanında kazanç ve müstahdem beyannamesi olarak ancak (100 000) civarında beyanname alınırken halen yıllık beyanname olarak (55 000), muhtasar beyanname olarak (1 200 000), esnaf beyannamesi olarak (250 000), aile sual varakası olarak (300 000) beyanname alınmakta olması vergi mevzuundaki çalışmaların artışı hakkında durumu kâfi bir vuzuhla ifade edebilir.

Birkaç seneden beri kanun, tüzük ve diğer mevzuatta esaslı ıslahata girişilmiş olduğu da malûmdur.

14 . V . 1950 tarihinden bugüne kadar milletvekilleri tarafından yapılmış olan kanun tekliflerinden yalnız Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğüne intikal edenlerin sayısı 147 yi bulmuş ve Bakanlıklarca hazırlanıp bu dairece tetkik edilen kanun tasarıları da 207 ye baliğ olmuştur.

Bu meyanda Bakanlığımız, ele alınan Muhasebe Umumiye Kanunu, Artırma, Eksiltme ve İha-

le Kanunu, Harcırah Kanunu, Barem Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda yapılacak Tadilat, Gelir, Kurumlar, Esnaf vergileri, Vergi Usul Kanunu, Muamele Vergisi Kanunu, Şeker Kanunu, Kamu Alacakları Kanunu, bina ve arazi tahriri, tekele verilecek yeni hüviyet, Damga Resmî, Veraset ve İntikal, Nakliyat Vergi kanunları, serbest hesap uzmanları, gümrük numanklâtürü gibi her biri ayrı bir dâvayı teşkil eden mevzuların büyük emekler isteyen yükü altındadır.

Bu durum karşısında rasyonel çalışmayı temin edebilmek malî kontrolü derinleştirmek zarureti dolayısıyla yeni bir Maliye Bakanlığı Teşkilât Kanunu tanzimine katî ihtiyaç duyulmuş ve bu tasarının hazırlanmasına da geçilmiş ise de bu husustaki çalışmaların hitamına kadar Büyük Meclis ve komisyonlarınca yapılan tavsiye ve temennilerin bir an evvel yerine getirilmesi ve beynelmilel münasebetlerin gerektirdiği işlerin gecikmelere meydan bırakmadan ifası zarureti muvacehesinde üç Genel Müdürlük kadrosunun nispeten yüksek kadrolu bâzı memuriyetlerle müstacelen takviyesine lüzum bâsıl olmuş ve getirilecek Teşkilât Kanununda esasen yer alması gereken bâzı kadroların şimdiden alınması maksadiyle bu tasarı hazırlanmıştır.

### Maliye Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/389

Karar No. 57

8. V. 1952

#### Yüksek Başkanlığa

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı, Hükümet temsilcisi huzuru ile incelenip görüşüldü.

Maliye Bakanlığı temsilcisinin mütalâası alındıktan sonra gereğini düşünen komisyonumuz :

1. Malî reformla ilgili, Barem, Harcırah, Muhasebe Umumiye, Artırma, Eksiltme ve İhale gibi ana kanunlarla, günün ihtiyaçlarını giderebilecek şekilde, ileri bir faaliyet göstermek zorunda olan Maliye Bakanlığında yeni bir Teşkilât Kanununun hazırlanmakta olduğu,

2. Ancak, böyle bir Teşkilât Kanununun Yüksek Meclise sunulmasına kadar geçecek zaman zarfında, Bakanlığın, Meclis ve bakanlıklararası çalışmalara iştirak eden 3 genel müdürlüğünün süratle takviyesi gerektiği,

3. Hükümetin, NATO Teşkilâtında malî mevzularda bir an evvel faaliyet gösterip, mil-

letlerarası iktisadiyatı takip edebilmesi için teşkili kararlaştırılan malî mümessilliğin hemen vazifeye başlaması lüzumu,

Cihetlerini nazara alarak tasarının ve bağlı cetvellerin aynen kabulüne ittifakla karar vermiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko.	Bu Rapor	
Başkanı	Sözcüsü	
Rize	Siird	Amasya
İ. Akçal	M. D. Süalp	H. Koray
Hatay	Kocaeli	Malatya
C. S. Siren	L. Tokoğlu	E. Doğan
Mardin		Samsun
Abdülkadir Kalav		Ş. Uluçay
İmzada bulunamadı		
Seyhan		Seyhan
Z. Akçal		Reşad Güçlü
		İmzada bulunamadı
Sivas	Yozgad	Zonguldak
Ş. Ecevit	F. Nizamöğlu	R. Sivişoğlu

## Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.  
Bütçe Komisyonu  
Esas No. 1/389  
Karar No. 89

29 . V . 1952

### Yüksek Başkanlığa

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına bazı kadroların eklenmesi hakkında adı geçen Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 29 . IV . 1952 tarihli ve 6/1377 sayılı tezeresiyle sunulan kanun tasarısı Maliye Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanı Haşan Polatkan hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

I - Tasarı Bakanlık teşkilâtındaki :

1. Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü,
2. Gelirler Genel Müdürlüğü,
3. Hazine Genel Müdürlüğü.

Merkez kadrolarına bağlı cetvelde gösterilen ilâvelerin yapılmasını ve 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) işaretli cetvelin Maliye Bakanlığı kısmından iki kadronun serbest bırakılmasını istihdaf etmektedir.

II - Gerekçede tafsilen belirtilmiş olduğu veçhile memleketin muhtelif sahalarında memnuniyetle müşahede edilen inkişafın neticesi olarak bütçelerin hacminde yıldan yıla büyük gelişmeler husule getirmekte ve bu gelişmeler dairelerce istenilen ödeneklerin daha esaslı tetkikini, Mali Kontrol ve murakabenin de buna muvazi olarak derinleştirilmesini icabettirmektedir. Gider rakamlarında tasarruf ve verimliliğin tahakkuku, aynı zamanda muhtelif dairelerin gider tertiplerinde imkân nispetinde muadelet ve koordinasyon temini ile daha geniş çalışmalara ihtiyaç hissedilmekte ve bilhassa bütçelerin daha iyi, bir taraftan ilmi esaslara, diğer taraftan memleketimizin yeni ihtiyaçlarına daha ziyade uygun bir tarzda hazırlanabilmesi için şümüllü etüdlere yapılmasını zaruri kılmaktadır.

Milletlerarası para fonu, Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı, Avrupa Tediye Birliği ve en son Kuzey Atlantik Paktı gibi milletlerarası mün-

sebetlerimizde görülen fevkalâde ve süratli inkişaf bakanlık vazifelerini gerek kemmiyet, gerek keyfiyet bakımından ehemmiyetli miktarda artırmıştır.

Gelirlerde 1942 yılına nispetle % 300, 1946 yılına nispetle % 50 artış husule gelmiştir.

Son senelerde mali mevzu ve meselelerimizde tatbikata esas teşkil eden kanunlarla bunlara ait tüzük ve talimatnamelerde esas ıslahata girişilmiş bulunmaktadır.

Bu meyanda Muhasebei Umumiye Kanunu, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu, Harcırah Kanunu, Barem Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Gelir, Kurumlar ve Esnaf vergileri, Usul ve Muamele Vergisi kanunlarında yapılacak tadiller, Şeker Kanunu, Kamu Alacakları Kanunu, Bina ve Arazi Vergisi tahriri, Tekele verilecek yeni hüviyet, Damga Resmi ve Veraset ve İntikâl Vergisi, Nakliye Vergisi kanunları gibi her biri ayrı birer ehemmiyet taşıyan kanun ve tadillerin hazırlanması ciddi ve devamlı mesaiyi istilzam etmektedir.

Bu kanun ve tadillerin mühim bir kısmı Büyük Millet Meclisi ve komisyonumuzca izhar olunan talep ve temennilerde yer almış bulunmaktadır.

Diğer taraftan 14 . V . 1950 tarihinden bugüne kadar milletvekilleri tarafından yapılmış olan kanun tekliflerinden yalnız Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün vazife ve tetkik sahasına taallük etmekte bulunanların sayısı (147) yi bulmuştur. Bakanlıklarca hazırlanıp yine bu daire tarafından tetkik ve mütalâa beyan edilen kanun tasarıları ise (200) zü mütecavizdir.

Bu durum karşısında; başlanan mesaiyi bir an evvel ikmal ve intaç ederek Devlet Maliyesinde çok esaslı ihtiyaçlara cevap verecek olan bu kanunların hazırlanmasını sağlamak icabettiği gibi bilhassa merkez teşkilâtında müsnir ve rasyonel çalışmayı temin ederek iş tera-

kümünü önlemek zarureti de halen mevcuttur.

Büyük Millet Meclisi komisyonlarının tetkik ve müzakeresine şunulan kanun teklif ve tasarılarının mühim bir kısmının malî hükümleri ihtiva etmesi dolayısıyla Bakanlığın merkez teşkilâtının genel müdür, genel müdür muavini ve hattâ bazı hallerde şube müdürlerinin devamlı olarak komisyonların mesaisinde hazır bulunmaları mecburiyeti de diğer Devlet teşkilâtından çok farklı olarak bu dairelerin esas mesailerine müessir olmaktadır.

Bakanlık bütün bu vaziyetleri derpiş ve mütalâa ederek yeni bir teşkilât kanunu hazırlamaya başlamıştır. Ancak bu husustaki çalışmalarının hitamina kadar kuvvetli tazyiki altında bulunduğu kadro ihtiyacının çok mühim ve müstacel olduğu kısmını hemen talep ve teklif etmek lüzumunu hissetmiştir.

Yukarda arzedilen mucip sebepleri yerinde gören Komisyonumuz, Maliye Bakanının bu husustaki tamamlayıcı izahatını dinledikten sonra maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Tasarının birinci maddesi, metinde numarası yazılı kanunun adını ilâve etmek ve bu tasarıya ilişik cetveller tadat etmiyeceğine göre cetvel numarası çıkarılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Birinci maddeye ilişik kadro cetvelinde yazılı (Nato Büyük Elçiliği Maliye Mümessilliği) ibaresinin Dışişleri Bakanlığı Teşkilât Kanununa eklenen kadro unvanına uygun olarak (Kuzey Atlantik Andlaşması Konseyi nezdinde Tür-

kiye Daimi Delegeliği Maliye Mümessilliği) şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının geçici birinci ve ikinci maddelerinin Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişikliği istihdaf etmesine binaen tasarıdan çıkarılarak aynı maksatla Komisyonumuza havale edilmiş ve bu tasarı ile birlikte Kamutaya arzedilecek olan 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısına eklenmesi uygun görülmüştür.

Yürürlük maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunan kanun tasarısı Kamutayın tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan  
İstanbul  
E. Adakan  
Kâtip  
Sivas  
H. İmre  
Antalya  
A. Sarıoğlu

Bu rapor Sözcüsü  
İstanbul  
H. Hüsmen

Afyon K.  
A. Veziroğlu  
Bursa  
K. Yılmaz

Çanakkale  
K. Akmanlar  
Eskişehir  
A. Potuoğlu  
Kastamonu  
H. Türe

Çanakkale  
E. Kalafat  
İstanbul  
S. Oran  
Malatya  
M. S. Eti  
Trabzon  
S. F. Kalaycıoğlu

Diyarbakır  
Y. Azizoğlu  
İzmir  
B. Bilgin  
Ordu  
R. Aksoy

## HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı*

**MADDE 1. —** 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 1. —** İlişik (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) işaretli cetvelin Maliye Bakanlığı kısmından çıkarılarak fiili kadroya alınmıştır.

**GEÇİCİ MADDE 2. —** İlişik (3) sayılı cetvelde yazılı kadro 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına eklenmiştir.

**MADDE 2. —** Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 3. —** Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan  
*A. Menderes*

Devlet Bakanı

Millî Savunma Bakanı  
*H. Köymen*

Dışişleri Bakanı  
*F. Köprülü*

Millî Eğitim Bakanı  
*T. İleri*

Ekö. ve Ticaret Bakanı  
*Muhlis Ete*

G. ve Tekel Bakanı  
*Sıtkı Yırcalı*

Ulaştırma Bakanı  
*S. Kurtbek*

Devlet Bakanı  
Başbakan Yardımcısı  
*S. Ağaoğlu*

Adalet Bakanı  
*R. Nasuhioğlu*

İçişleri Bakanı

Maliye Bakanı  
*H. Polatkan*

Bayındırlık Bakanı  
*K. Zeytinoğlu*

Sa. ve So. Y. Bakanı  
*Dr. Ekrem H. Üstündağ*

Tarım Bakanı  
*N. Ökmen*

Çalışma Bakanı ve  
İşletmeler Bakanı V.  
*N. Özsan*

## BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına bâzı kadroların eklenmesi hakkında kanun tasarısı*

**MADDE 1. —** Devlet Memurları Aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına ilişik cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

**MADDE 2. —** Hükümetin ikinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

**MADDE 3. —** Hükümetin üçüncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
<i>Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü</i>				<i>Hazine Genel Müdürlüğü</i>			
4	Bütçe ve Malî Kontrol Müşaviri	3	90	4	Hazine Müşaviri	2	90
5	Kanunlar Müşaviri	2	80	5	Ekonomi »	2	80
5	Mukaveleler »	1	80	6	Başraportör	4	70
6	Başraportör	2	70	7	Raportör	5	60
<i>Gelirler Genel Müdürlüğü</i>				<i>Nato Büyükelçiliği</i>			
4	Gelirler Müşaviri	3	90	<i>Maliye Mümessilliği</i>			
5	Vasıtalı Vergiler Müşaviri	3	80	5	Maliye mümessili	1	80
5	Vasıtasız » »	2	80	7	Raportör	1	60
6	Başraportör	8	70	9	Memur	1	40

[2] SAYILI CETVEL

<i>Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü</i>				<i>Merkez daireleri saymanlık müdürlükleri</i>			
6	Başraportör	1	70	5	Saymanlık Müdürü	1	80

[3] SAYILI CETVEL

Görevin çeşidi Sayı Ücret

<i>Nato Büyükelçiliği</i>	
<i>Maliye Mümessilliği</i>	
Mahallî kâtip (Yabancı olabilir)	1 500

Bütçe Komisyonunun değiştirilmesine bağlı

CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
<i>Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü</i>				<i>Hazine Genel Müdürlüğü</i>			
4	Bütçe ve malî kontrol müşaviri	3	90	4	Hazine müşaviri	2	90
5	Kanunlar müşaviri	2	80	5	Ekonomi »	2	80
5	Mukaveleler müşaviri	1	80	6	Başraportör	4	70
6	Başraportör	2	70	7	Raportör	5	60
<i>Gelirler Genel Müdürlüğü</i>				<i>Kuzey Atlantik Andlaşması Konseyi nezdinde</i>			
4	Gelirler müşaviri	3	90	<i>Türkiye Daimî Delegationı Maliye Mümessilliği</i>			
5	Vasıtalı vergiler müşaviri	3	80	5	Maliye mümessili	1	80
5	Vasıtasız » »	2	80	7	Raportör	1	60
6	Başraportör	8	70	9	Memur	1	40